

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. Dr. A. B. A. VAN KETEL, PROF. TH. LIMPERG JR.,
A. NIERHOFF, M. PIMENTEL EN H. R. REDER.

RUBRIEK REDACTEUREN: EXAMEN-VRAAGSTUKKEN: Drs. ABR. MEY EN Drs. J. PAARDEKOOPER — LITERATUUR: Drs. S. KLEEREKOPER —
BESLECHTE GESCHILLEN: PROF. Mr. CH. ZEVENBERGEN — UIT DE FINANCIËLE HUISHOUDING DER OVERHEID: J. H. TEXTOR — UIT HET BUITEN-
LAND: T. HAARBOSCH, Ch. HAGEMAN, Drs. A. TH. DE LANGE, Drs. D. P. DEN TURK — EFFICIENTIE: R. W. STARREVELD — BELASTINGVRAAG
STUKKEN: J. O. VAN GRUISEN — NIEUWS INZAKE WETGEVING, RESOLUTIES EN BESLISSINGEN OP HET GEBIED DER BELASTINGEN: Mr. Dr. E.
TEKENBROEK — REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT LITERATUUR: Mej. Dr. R. PHILIPS, Drs. G. L. GROENEVELD, J. P. DE HAAN EN J. C. SPANGENBERG
BUITEN DE VASTE RUBRIEKEN WERDEN IN DE BEIDE VORIGE JAARGANGEN BIJDAGEN GEPLAATST VAN Dr. O. BAKKER, Drs. F. Th. BEDEAUX,
W. N. DE BLAËY, Ir. A. L. TER BRAAKE, F. F. VAN DOORNE, F. N. GLAVIMANS Jr., Drs. A. M. GROOT, E. GOUDSMIT, Drs. J. F. HACCOË, J. H. HAGE-
MAN, Ir. H. VAN HEYST, Th. v. HOORN, W. C. KOPPENBERG Jr., C. H. A. J. JANSSENS, A. J. VAN NOORDWIJK, J. J. M. H. NYST Mr. L. M. M. NYST,
JAMES POLAK, A. RITZ, Dr. M. J. H. SMEETS, F. SWART, W. J. TOMBE, Drs. W. P. DEN TURK, e.a.

SECRETARIS DER REDACTIE C. VERWEY
TESSELSCHADESTR. 15 - AMSTERDAM, TEL. 82444

UITGEVER: J. MUISSES — PURMEREND
TELEFOON 77 — GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADRIJK IS GEOORLOOFD, ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS.

VERSCHIJNT MAANDELIJS. BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—, FRANCO PER POST F 10.24, BUITEN-
LAND F 10.60. — MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG

INHOUD:

Van de Redactietafel	Blz. 65
Facetten van het afschrijvingsprobleem	„ 65
door J. O. van Gruisen	
In hoeverre is de accountant op grond van zijn opleiding in staat tot beoordeling van bestuursdaden? (Slot)	„ 66
door W. N. de Blaey	
Literatuur	„ 70
Red. Drs. S. Kleerekoper	
De „kosten” in de sociaal-economische en in de be- drijfseconomische literatuur	
Examenvraagstukken	„ 73
door Abr. Mey	
Nieuws inzake wetgeving, resoluties en beslissingen op het gebied der belastingen	„ 75
Red. Mr. Dr. E. Tekenbroek	
Art. 2 D.T.B. winstuitdeelingen	
Eenige opmerkingen naar aanleiding van het IVième Con- gres National des Experts comptables	„ 77
door James Polak	
Repertorium van tijdschrift-literatuur op het gebied van accountancy en bedrijfshuishoudkunde	„ 77
Boekenrepertorium	„ 79
Mededeeling Nederlandsche Handels-Hoogeschool te Rot- terdam	„ 80
Mededeeling Amsterdamsche Kring van Economen	„ 80
Ontvangen boekwerken	„ 80

VAN DE REDACTIETAFEL

De heer W. Westra, die ons geruimen tijd een trouw mede-
werker was, zag zich genoodzaakt als Redacteur der Rubriek
„Belastingvraagstukken” af te treden. Wij betreuren dit be-
sluit. Menige belangrijke bijdrage hebben wij aan hem te dan-
ken gehad. Wij zeggen hem van deze plaats daarvoor gaarne
dank.

Het verheugt ons op deze mededeeling te kunnen laten vol-
gen, dat de heer J. O. van Gruisen, lid van het N. I. v. A. in
de plaats van den heer Westra als redacteur van bovenge-
noemde rubriek zal optreden. Ook kunnen wij tot onze blijd-

schap vermelden, dat wij den heer T. Haarbosch, eveneens lid
van het N. I. v. A. en den heer Drs. D. P. den Turk bereid heb-
ben gevonden om de vacatures in de Rubriek redactie van „Uit
het Buitenland” (ontstaan tengevolge van het uittreden van de
heeren A. v. Rietschoten en Drs. E. P. M. van Waes) te vervul-
len. Wij heeten de nieuwe rubriekredacteuren welkom en ver-
trouwen, dat hun medewerken den lezers menige belangrijke
bijdrage schenken zal.

FACETTEN VAN HET AFSCHRIJVINGSPROBLEEM

De onder bovenstaanden titel verschenen artikelen in dit
maandblad van November en December 1935 van den Heer
J. J. M. H. Nijst behandelen een belangwekkend onderwerp, dat
in deze tijden alle aandacht verdient. De strekking van het
betoog van Collega Nijst, dat in onze snel evolutioneerende
tijden in beginsel de vervangingswaarde grondslag voor de be-
paling der afschrijving dient te zijn, zal onder vakgenooten
vermoedelijk weinig tegenspraak ontmoeten. Uit mijn door
Collega Nijst aangehaald artikel in „de Naamlouze Vennoot-
schap” van 15 Mei 1933 heeft hij terecht de conclusie getrok-
ken, dat ik hier zeker aan zijn zijde sta.

Wat de fiscale zijde van het vraagstuk betreft, verwacht de
Heer Nijst, dat met een beroep op „goed koopmansgebruik”
dit afschrijvingsbeginsel thans eveneens door den fiscus zal
worden aanvaard en zulks met een beroep op de laatste arres-
ten van den Hoogen Raad, waaruit blijkt, dat van een door
belanghebbende gevolgd systeem van afschrijving alleen mag
worden afgeweken, indien het in strijd is met goed koopmans-
gebruik.

Ik betwijfel vooralsnog, of het aldus in strijd komen met
goed koopmansgebruik van een vroeger gevolgd afschrijvings-
systeem voor ons hoogste rechtscollege voldoende argument zal
opleveren om afschrijving op duurzame bedrijfsmiddelen op
grond van daling van de vervangingswaarde te aanvaarden.

Het vraagstuk is uitvoerig en gedocumenteerd behandeld
door Smeets¹⁾. Smeets heeft erop gewezen, dat bij de toepas-

¹⁾ Dr. M. J. H. Smeets. De Wet op de Inkomstenbelasting en de
waardeering van duurzame productiemiddelen. De Naamlouze Ven-
nootschap van 15 Juni 1931. ,

sing van de Wet op de Inkomstenbelasting wordt uitgegaan van de leer, dat winst is het verschil tusschen de geldopbrengst van een goed en de werkelijke tot verkrijging daarvan bestede kosten (historische kostprijs). Niet aanvaard wordt de leer, dat winst is het verschil tusschen de opbrengstwaarde en de vervangingswaarde op het moment van verkoop. *Smeets* wijst erop, dat de Hooge Raad de afschrijving praktisch beperkt tot de twee in de Memorie van Toelichting genoemde oorzaken: slijtage en technische veroudering (veroudering door economische oorzaken). Weliswaar blijkt uit B. No. 2849, dat deze in de M. v. T. genoemde oorzaken niet limitatief behoeven te worden opgevat, doch aan deze uitspraak voegde de Hooge Raad toe, dat het niet noemen der algemeen toegepaste afschrijving wegens verandering van de conjunctuur voor 's wetgevers bedoeling op zich zelf reeds kenschetsend is.

Na het hier aangehaalde artikel van *Smeets* is mij geen beslissing bekend geworden, die op andere opvattingen van ons hoogste rechtcollege duidt. Wel is er nog een arrest van den Hoogen Raad van 11 November 1931 (P.W. 13149), dus verschenen na het bovengenoemde artikel van *Smeets*, welk arrest ten volle de uiteenzettingen ter zake van *Smeets* bevestigt. Ook al komt in dit arrest een onhoudbare stelling van de belasting-administratie voor, het is niettemin typeerend voor de bestaande opvattingen bij den fiscus. Het blijft natuurlijk mogelijk, dat de Hooge Raad op dit punt overstag gaat — de wenselijkheid daarvan werd reeds bepleit door *Smeets* in zijn hierboven aangehaald artikel — doch voorloopig blijft twijfel op dit punt m.i. gerechtvaardigd.

Dat bestuurders eener N.V. ten allen tijde tot de verbeterde methode van afschrijving kunnen overgaan, zonder dat zij daarbij eenigen strijd met den fiscus hebben te duchten, zooals de heer *Nijst* aan het slot van zijn artikel schrijft, is slechts ten deele juist.

Voor de N.V., die in aanraking komt o.a. met art. 27 Div. & Tant. belasting, is strijd met den fiscus ter zake niet uitgesloten.

Uit de practijk is mij het volgende geval bekend. Een in Nederland gevestigde, doch in Nederlandsch-Indië werkende N.V. deed aangifte voor de Div. & Tant. belasting over zeker boekjaar en vermeldde daarbij in verband met art. 27 Div. & Tant. belasting de Indische winst en de totale winst over het desbetreffende boekjaar. Bij de bepaling van deze winsten was door de desbetreffende N.V. buiten aanmerking gelaten door haar in dat boekjaar verrichte extra-afschrijvingen op de duurzame bedrijfsmiddelen in Ned. Indië uit vroeger gevormde reserves. Deze extra afschrijvingen hadden plaats gevonden wegens de aanzienlijke daling der vervangingswaarde van die bedrijfsmiddelen en overtroffen de Indische winst (na aftrek van eveneens opgebrachte normale afschrijving) over dat jaar. Na de noodige correspondentie met den Inspecteur, kwam van deze het bericht, dat hij de extra-afschrijving beschouwde als een last drukkende op de Indische opbrengst, zoodat er dus over het jaar van aanslag geen Indische opbrengst was en dat derhalve een aanslag zou worden opgelegd over het volle bedrag der uitkeering. Van den Inspecteur kreeg Collega *Nijst* dus hier zijn zin, doch hij moge bedenken, dat hier de zienswijze van den Inspecteur in het voordeel van den fiscus uitpakte!

Bespreking met den Inspecteur, waarbij gewezen werd op de ook hiervoor aangehaalde jurisprudentie omtrent afschrijving mocht niet baten, zelfs de humor van het geval, dat er nu eens een accountant tegenover den Inspecteur zat, die den Inspecteur moest verwijten, dat hij de afschrijvingen *te hoog* vaststelde, bracht geen baat. Er volgde een aanslag over het volle bedrag der uitdeeling. De aangeslagen N.V. berustte niet in dezen aanslag en diende tijdig een bezwaarschrift in, waarin met een beroep o.a. op de hiervoor geciteerde jurisprudentie

werd betoogd, dat de extra-afschrijving wegens daling van de vervangingswaarde der duurzame bedrijfsmiddelen geen last was in den zin van art. 10 van de Wet op de Inkomstenbelasting, dat er derhalve een Indische opbrengst was over het desbetreffende boekjaar en bij de vaststelling van den bestreden aanslag artikel 27 Div. & Tant. belasting behoorde te worden toegepast. Helaas voor het onderwerp, dat ons hier bezig houdt, het bezwaarschrift is niet in behandeling gekomen.

De N.V. in kwestie had n.l. een tweede pijl afgeschoten. Zij wendde zich per rekest tot den Minister en onder vermelding van hare bij den Raad van Beroep voorgebrachte bezwaren, beriep zij zich bovendien op de Ministerieele Resolutie van 5 Januari 1924 betreffende de toepassing van het tweede lid van artikel 27 Div. & Tant. belasting voor het geval uitdeeling plaats heeft over een jaar, waarover geen winst is gemaakt. Weliswaar kon de N.V., in verband met gewijzigde inzichten bij den Nederlandschen fiscus ter zake van baten verkregen uit hier te lande aangehouden beleggingen, er zich niet op beroepen, dat de winsten in het verleden uitsluitend in Nederlandsch-Indië waren verkregen, doch wel kon de N.V. er zich op beroepen, dat de bedoelde niet-Indische winst slechts een gering deel van de totale in het verleden behaalde winsten uitmaakte.

Op dit rekest werd door den Minister gunstig beschikt. De in Nederland over het desbetreffende boekjaar verkregen winst werd ten volle belast, terwijl voor een derde werd belast de uitdeeling na vermindering van de in Nederland in het desbetreffende jaar behaalde winst. Voor de bedoelde N.V. was de fiscale kennismaking met het door Collega *Nijst* aangesneden onderwerp op voor haar aangename wijze verlopen. Zij kon tevreden zijn. Voor ons, die de principiele zijde van het onderwerp interesseert, blijft het te betreuren, dat het bezwaarschrift, hetwelk natuurlijk na de gunstige beslissing van den Minister werd ingetrokken, het niet tot een behandeling in hoogste instantie heeft gebracht.

Collega *Nijst* moge in de houding van den den aanslag regelenden inspecteur steun meenen te vinden voor zijn zienswijze, ik blijf voorloopig op hiervoor genoemde gronden twijfelen.

Overigens is het nog voor mij een vraag, of een consequente toepassing van het beginsel der vervangingswaarde door den fiscus in deze tijden voor den belastingbetaler reden tot verheugenis zou geven!

J. O. VAN GRUISEN

IN HOEVERRE IS DE ACCOUNTANT OP GROND VAN ZIJN OPLEIDING IN STAAT TOT BEOORDEELING VAN BESTUURSDADEN?

(Slot).

Thans kom ik dan tot de vraag, of en in hoeverre onze opleiding toereikend is voor onze taak.

Onze bevoegdheden worden, zooals zoo straks al werd gezegd, bepaald:

1. door studie,
2. door scholing in de praetijk,
3. door persoonlijke aanleg.

Persoonlijke aanleg is uiteraard individueel m.a.w. moet buiten beschouwing blijven.

Scholing in de praetijk kan sterk uiteenloopen, omdat wij, accountants, werken op een zéér groot aantal kantoren, waar we ons óf alleen óf met collega's bevinden zullen. Gelegenheid om veel gevallen onder het oog te verkrijgen, is voor den eenen accountant veel gemakkelijker mogelijk dan voor den anderen, op grond van verschil in kantoor, waar men werkzaam is.